

SUOA2 Kielen variaatio, 5 op

Portfoliosuorituksen ohjeet

Huom! Ohjeita päivitetty 22.10.2018.

Yleistä:

Kun laadit portfolioa, käytä tässä ohjeistuksessa mainittua kurssikirjallisuutta kokonaisuudessaan hyväksesi. Vaikka portfolio on sivumäärältään suppeahko (15–20 sivua), siitä täytyy käydä selvästi ilmi tekijänsä lukeneisuus ja perehtyneisyys puhutun kielen tutkimuksen perusteisiin ja sen myötä keskeisiin puhekielen tutkimuksen teoreettis-metodologisiin suuntauksiin ja puhutusta suomen kielestä tehtyihin tutkimushavaintoihin. Huomaa, että yksi opintopiste vastaa noin 27:ää työtuntia.

Sovi portfoliosuorituksesta etukäteen sähköpostitse kurssin vastuuhenkilön kanssa (tarkista lukuvuoden vastuuhenkilö voimassa olevasta opetusohjelmasta). Lue tämä ohjeistus kokonaisuudessaan läpi ennen kuin otat yhteyttä vastuuhenkilöön. Näin voit myös samalla jo kysyä, jos jokin ohjeiden kohta jää epäselväksi tai jos esimerkiksi haluat tukea aineiston valintaan.

Portfoliosuoritus palautetaan paperiversiona kurssin vastuuhenkilölle. Suorituksia otetaan vastaan opetusperiodien aikana. Suoritus arvioidaan numeroin 1–5. Opiskelija saa myös lyhyen palautteen työstään sähköpostitse. Arviointi tapahtuu kolmen viikon kuluessa portfolioon jättämisestä.

Portfolioon tulee olla ulkoasultaan huoliteltu, ja sen tulee noudatella soveltuvin osin tutkinto-ohjelman yleistä asetteluohtetta. Portfolioon tulee olla kansilehti, josta käy selkeästi ilmi tekijän nimi ja opiskelijanumero ja työn otsikko, sekä havainnollinen sisällysluettelo ja lähdeluettelo.

Kirjallisuus:

Jokin perusteos suomen murteista:

1a) Lyytikäinen & Rekunen & Yli-Paavola (toim.) 2013: Suomen murrekirja.

TAI

1b) Rapola, Martti 1990: Johdatus suomen murteisiin, 4. painos.

Kosketus murrekarttaan:

2a) Kettunen, Lauri 1999. Suomen murteet. Murrekartasto. SKS. Viides, supistettu painos.

TAI

2b) Mielikäinen, Aila 1991: Murteiden murros. Levikkikarttoja nykypuhekielen piirteistä. Jyväskylän yliopiston suomen kielen laitoksen julkaisuja 36.

Litterointiohjeet (SUT):

3) Itkonen, Terho 1997. Nimestäjän opas, s. 69–81. Helsinki: Suomalais-ugrilainen seura.

Ja laajempi konteksti:

4) Lehtinen, Tapani 2007: Kielen vuosituhat s. 246-294.

5) Nuolijärvi, Pirkko 2000: Sociolinguistiikka kielentutkimuksen kentässä. – Kari Sajavaara & Arja Piirainen-Marsh (toim.), Kieli, diskurssi & yhteisö, s. 13–37. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä 2. Soveltavan kielentutkimuksen keskus. Jyväskylän yliopisto.

6) Makkonen, Seija & Mantila, Harri, Pohjoissuomalaisen puhekielen sociolinguvistinen variaatio. Suomen ja saamen ja logopedian laitoksen julkaisuja 8. Oulun yliopisto. S. 1 - 23 (Mantila).

7) Mustanoja, Liisa 2011: Idiolekti ja sen muuttuminen. Reaaliaikatuutkimus Tampereen puhekielestä. S. 54-80. (<http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8417-9>)

Tehtävänanto:

Portfolio koostuu kolmesta osiosta (A, B ja C).

Osio A:

Laadi puhekieltä käsittelevä pienoistutkielma itse valitsemastasi näkökulmasta. Voit esimerkiksi ottaa fokukseen jonkin tietyn murrealueen tai puhujaryhmän. Vaikka pienoistutkielma olisi hyvin rajattu aiheeltaan ja perustuisi esimerkiksi yhden iäkkään eteläpohjalaismiehen haastatteluun tai yhteen nauhoitettuun lautapelihetkeen, sen avulla pystyy osoittamaan aihepiirin riittävää hallintaa. Aihepiirin hallinta näkyy esimerkiksi opiskelijan kyvyssä rajata ja taustoittaa aiheensa sekä analyysin tarkkuudessa. Huolellinen perehtyminen kurssikirjallisuuteen on tässä avainasemassa. Pienoistutkielman laajuus on noin 15 sivua. Pysyttele ohjepituudessa. Otsikoi työsi itse.

Pienoistutkielmaan kuuluvat seuraavat osa-alueet:

- Tallenna noin 30 minuutin mittainen nykypuhekielen aineisto (haastattelu, keskustelu, asiointitilanne, opetustilanne tms.). Suunnittele tallennustilanne huolellisesti ja kysy informant(e)iltasi asianmukaisesti lupa tallenteen käyttämiseen opiskelutarkoitukseen. Tarvittaessa voit lainata tallennusvälineet tiedekunnasta. Ota tällöin yhteys vastuuopettajaan.

- Litteroi aineistosta portfolioosi näytteeksi 3 sivun mittainen katkelma. Noudata jotakin tunnettua tarkekirjoitusjärjestelmää (esim. SUT tai keskusteluanalyttinen menetelmä) ja ilmoita selvästi, minkä ohjeistuksen mukaan olet katkelman litteroinut. Katkelma voi olla aineiston alusta, keskeltä tai lopusta. Tärkeätä on, että se on edustava otos puhutun kielen aineistostasi. Huomaa, että varsinaista nauhoitetta ei tule liittää portfolioon osaksi.

- Analysoi litteroimasi katkelma siinä esiintyvien fonologisten ja morfologisten piirteiden (ns. klassisten, variaation alaisten, ”kaanoniin kuuluvien” murrepiirteiden) näkökulmasta. Analyysin malleja saat kurssikirjallisuudesta. Jaottele analysoimasi piirteet esimerkiksi vokaaliston ja konsonantiston piirteisiin, morfologisiin piirteisiin ja sanastollisiin ilmiöihin. Voit myös otsikoida työsi tämän jaottelun avulla. Tavoitteena on pystyä systemaattisesti löytämään ja nimeämään itse kerätystä aineistosta kielenpiirteitä (yleiskielen *d:n* vastineet, inessiivin päätevariantit jne.), joiden tarkasteluun suomalainen dialektologinen ja klassinen sociolingvistinen tutkimus pitkälti pohjautuu. Kiinnitä huomiota sekä aineistossa havaitsemaasi kielenpiirteiden vaihteluun että vaihteluttomuuteen (esiintyykö vaikkapa inessiivin päätteellä yksinomaan yleiskielestäkin tuttu *-ssa* vai toisinaan myös loppuheittainen *-s*). Taustoita analyysisi aluemurteiden ja nykypuhekielen variaation näkökulmasta. Pyri kohdentamaan taustoitusta niin, että se sopii nimenomaan omaan aineistoosi. Viittaa taustoitus- ja analyysiosiossa lähdekirjallisuuteen. Todennäköisesti joudut etsimään myös kurssikirjallisuuden ulkopuolisia lähdeteoksia pienoistutkimasi tueksi. Huomaa, että analyysi ei saa olla luetelmaviivoin tehtävä listaus, vaan sen tulee olla tutkielmatyyppistä, juoksevaa tekstiä. Halutessasi voit havainnollistaa tai tiivistää analyysia taulukoin tai kuvioin, mutta pakollista tämä ei ole.

Osio B:

Selvitä lisäksi kurssikirjallisuuteen viitaten seuraavat käsitteet/ilmiöt (1–2 sivua kumpaisestakin otsikosta):

- Dialektologia ja sociolingvistiikka
- Puhekielen vaihtelu ja muutos

Osio C:

Anna palautetta opintojakson suoritustavasta. Vastaa lyhyesti seuraaviin kysymyksiin: Kuinka paljon käytit työhön aikaa? Oliko vaatavuustaso sopiva? Mikä oli erityisen vaikeaa tai liian helppoa? Oliko ohjeistus riittävä? Mitkä asiat edistivät tai haittasivat omaa oppimista?